

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Libellvs Insignis De Missah Ioannis Brentzii Ecclesiastes Hallensis Ecclesiae Svevorvm

Brenz, Johannes

[Hagenau], 1526

VD16 B 7782

urn:nbn:de:bsz:31-63880

Mein Herr. lüchzt auß der mangel
Jesum Noell genadt außt was gen
von dem gessen die seiffen ein ritzel
Fest Du solt darinn auß
Jacob's stam Mein König wurd
Mein Königin auß hast ein
mein hertz besessen lieblich
freundlich gesen wurd gottlich
grop außt gottlich wurd dem
gabem gong wurd solt

INSIGNIS
BRENTZ
HALT
SI

LIBELLVS
INSIGNIS DE MISSA IOANNIS
BRENTZII ECCLESIASTES
HALLENSIS ECCLESIAE
SVEVORVM

Johannes wabes

*Wom Königin
Dietrich von der Gilt
die Wapen der Gilt
für wabes*

BLB

Badische Landesbibliothek
Karlsruhe

IN Christi Sacramento, quod uulgo Missam uocant, ut in aliis rebus multum, ita hic diligentissime ca- uendum erit, ne aberremus. Non enim sit citra pericu- lum, si latum unguem discesserimus ab instituto Chri- sti. Corinthii leuissime errabant circa Cœnâ domini. Sed audi A postolum, quanto discrimine propter hoc inquit, inter uos multi imbecilles & inualidi, & dor- miunt multi. Nam si blasphemauerimus uenerandam Christi Cœnam (id quod nō abest à Missis nostris) ab infideli quidam non intelligitur, Nam & Iudæus ne- scit blasphemiam esse, Christum non esse Saluatorem dicere, propterea q̄ incredulus sit. Sed fidelis, si oculos fidei aperiat, inueniet horrendam dei iram in tali blasphemia. Atq; hoc prouidendum est, ne nobis ob- scurum sacrum contingat, quod Iudæis propter suū acci- dit, Acceperant ex lege oblationes umbratilis, sed sua opinione iustificantes, ac præ iis ueram iustitiam ne- gligentes, in horrendam excitationem inciderūt. Proinde quando hoc tempore apparuit rursum benignitas dei, per Christum Iesum, ne diutius cæco errore seramur in Cœna dominica, repetenda erit ab omo (ut aiunt) id est ab instituto Christi.

¶ Deinde dicendum erit de usu eius Cœne in pri- mitiua ecclesia, Postremo opponendus est instituto Chri- sti (lux clarior adiectis tenebris) & usui primitiue ecclesie

ecclesie ab usu, &
tempore primo
missam est uer
¶ Verus con
Notum igitur
Notum, remissi
bis calumnia et
nis, præterea
tas. Nam hos fr
brum Christi si
interessor, &
firmationem tes
ter memores eff
tigerunt. Præ
solum ad nos se
stitit Cœnam,
1. Corin. 11. &
Missæ factus est
cui oblationem
dem situm bei
Vnde & hanc e
reliquit post se
mis (Nam Iudæ
tionē istā accipi
mur, Inquit eni
Hoc facite in me
in memoria eius

ecclesia abusus, & impietas quæ circa cenâ est nostrâ
tempore / principio duo sunt testamenta id quod cla-
rissimum est uetus & nouum.

¶ Vetus confirmatû est sanguine agni, Exodi 12.
Nouum igitur oportebat sanguine cõfirmari. Est aut
Nouum, remissio peccatorûs prouidètia deicura pro no-
bis scilûpita eterna, breuiter deus cû omnibus suis bo-
nis, præterea & fructus cœli, quæ sunt dilectio chari-
tas. Nam hos fructus proferre nemo potest, nisi mem-
brum Christi sit. Itaq; Christus qui noui testamenti
intercessor, & confirmator esset ad eundem & in cons-
firmationem testamenti esse sacrificandus, ut cõtinen-
ter memores essemus tantorum bonorum, quæ nobis cõ-
tigerunt. Præterea ut & Symbolum Cõmunionis non
solum ad nos, sed & fratris ad fratrem haberemus, in-
stituit Coenam, Matthæi. 26. Marci. 14. Luca. 22.
1. Corin. 11. & Missam, ut nos uocamus. Ipse enim in
Missâ factus est in cruce. Missâ hebreum est, signifi-
cans oblationem spontaneam, Deutero. 16. Celebrabis
diem festum hebdomadarum oblationem spontaneam.
Vnde & hanc oblationem & testamenti confirmationem
reliquit post se in Cœna pane et uino, nõ ut nos offera-
mus (Nam Iudei obtulerunt occidendo ipsum) sed ut obla-
tionem istam accipiamus, & bonis per eam acquisitis fruamur,
Inquit enim, Lu. 22. Desiderio desideravi &c.
Hoc facite in meam cõmemorationem. Quid autem est facere
in memoriã eius? 1. Co. 11. Quotiescûq; cõederitis

A 2 panem

panem hunc, & de poculo hoc biberitis, mortem do-
mini annunciate donec uenerit. Hæc est Cæna, hæc sit
in memoriam omnium bonorum quæ uobis per me contig-
erunt. Iam facere non solum est annuntiare mortem
domini, sed edere, gratias agere, bibere, & ea expris-
mere, quæ Christus iussit, proinde ut recte exprimamus
Cœnam dominicam, Sciendum erit, quibus moribus aut ri-
tibus, siue internis siue externis sit utendum. Christus
discessurus, concionatus est suis discipulis, se abiturum
in remissionem peccatorum, inquit enim, Filius hominis
uadit sicut scriptum est de illo. Hoc idem in hac cœna
faciendum est, nempe concionandum est de Christi morte
& de sanguine, quanta nobis per ipsum contigerint. Iam
fides Ecclesiæ credentis uerbo prædicationis, præsentem facit
mortem, passionem, hoc est corpus & sanguinem Christi
Ioan. 6. Marci ultimo. Tantis bonis ob oculos positis,
quid nobis faciendum est? gratiæ agenda sunt, ita enim
& Christus fecit, & iubet Paulus ut in omnibus gratias
agamus, sed adhuc inuisibilia sunt bona dei nobis per
Christum data, quauis præsentia sint. Signo enim opus
erit quod inuisibilem rem uisibilem facit. Accepit ergo
panem dicens, Hoc est corpus meum, Et calicem, Hic est
calix meus &c. Panis & uinum faciunt bona Christi nobis
uisibilia, quæ in se sunt inuisibilia, Sed quomodo?
Gratiarum actione (unde Eucharistia uocatur) & uer-
bo domini. 1. Thimo. 4. quæ ante in fide & gratiarum
actione inuisibiliter adhuc possidebantur, nunc etiam
uisibili

uisibili signo pos-
sino agenda sunt
stius se colenda
tes & bibente
ram Christi
nam esse, &
Christi. Deu
ut sicut Christi
& nos coman
stru in eadem
sei & de ob
se deicit, pec
Corin. 10. E
corporis Chr
corporum multi
num, unde ad
Christi in ista
unguem dicit
seruata sunt i
pologético e
insanabant
Coimus inq
ut. 1. Thi. 2
erigitur le
lationem da
na) modica
dus egenos,

visibili signo possidemus hoc factum. Quid cum pane &
uino agendum erit? Non circumferenda sunt, non super
stitiose colenda, sed bibendum & edendum erit. Ac den
tes & bibentes duo facimus, Primum protestamur co
ram, Christi beneficia nostra esse, Christum Coenae do
num esse, & nos esse ad quos pertineat passio & mors
Christi. Dein obligamus nos cum fratre communicante,
ut sicut Christus se nobis communem fecit, ita faciamus
& nos communes & addictos fratri. Hinc est quod Chri
stus in eadem Coena multa, non solum de sua passione,
sed & de charitate differuit, & ex charitate officio
se deiecit, pedes eorum lauando Ioan. 13. Et Paulus. 1.
Corint. 10. Panis quem frangimus, nonne communicatio
corporis Christi est? Quoniam unus panis & unum
corpus multi sumus. Eadem Plinius testatur ad Traia
num, unde adhuc communio uocatur. Ecce haec est uera
Christi institutio Coenae uel Missae, à qua nec latum
unquam discedere licet. Sed uideamus an & haec obs
eruata sunt in primitiua ecclesia. Tertullianus in Ap
pologético ca. 39. describit commentum Christianorum,
infamabantur enim ab Aethnicis Christianorum cetus.
Coimus (inquit) in cœtum, Oramus pro Imperatoribus
ut. 1. Thi. 2. Paulus iusserat, fidem pascimus, spem
erigimus lectione scripturarum, nam scriptura ad conso
lationem data est. Roma. 15 et. Thes 4. (censura diui
na) modicam stipe m coferimus deposite pietatis a i alen
dos egenos, pupillos, senibus, naufragis, et si qui sunt in

metallis &c. Coena nostra de nomine ratione ostendit
suā, uocatur ἀγάπη, id quod dilectio penes graecos est
(de corona militis) Eucharistiæ sacramentū, & in tem-
pore uictus, & omnibus mandatum à domino, etiam Lu-
canis cætibus, nec de aliorum manu quam presidentium
sumimus, Præsident probati quiq; seniores, honorē istū
non prætio, sed testimonio adepti, ut & ad Thimothe-
um Paulus Episcopus eligere docet. O conuentus san-
ctus, O sacrum uenerandum. Quis non uel uidere desy-
deret? Agite præcamini dominū, ut reducat nobis hoc
sacrum. Nulla enim spes reliqua est, donec rursus ad su-
um fontem, & ueram institutionem, Cœna domini rez-
uocetur. Iā apponamus nostrā Missam ueteri Cœnæ.
Vnica Missa est Christus, unicum sacrificiū, quo per-
fectos ferit in perpetuū eos qui sanctificantur, Heb. 10.
Hoc sacrificio placatus est pater, ut non solum remittat
peccata, sed & ut largiatur uitam æternā, memoriam
huius sacrificii reliquit in Cœna nouissima, proinde ea
Cœna ita peragenda erit, ut instituta. I. Corinth. 11.
Quotiescunq; æderitis panem hunc, & de poculo hoc
biberitis, mortē domini annūciatē donec uenerit. Prin-
cipio prædicandum est, quid beneficiorum nobis contin-
gerit per Christū, atq; ea beneficia esse rursus effun-
denda in proximum, sicut Christus non sibi passus est,
sed nobis. Roma. 15. Christus non placuit sibi ipsi. Des-
inde gratiæ agendæ de beneficiis quæ nobis contiges-
runt, uerbo domini, & fide quæ in gratiarum actione se-
effundit

effundit præfati
hoc nullo signo
uel ut Marcus, be-
fio est) fregit &
Gratiarum. Hic
presens sit, tan-
& bibens, signu-
possidebat, pen-
na aliorum esse.
Soli hec pulch-
ferunt. Nam prin-
e diuinis scriptis
semper erigenda
ta est) Interim
fittia per Christi
agebant, oratione
communitate Se-
norem istum nō
autē fuerint, Ie-
mine totius Ecc-
ministrabant &
Cœna. Latius C-
non r. s. os, non
honestatem per
penitentiam u-
in uerbum plera
mediis permittit

effundit præsens sit corpus Christi & sanguis, sed ad
huc nullo signo Accipit igitur Iesus panē, gratias agēs,
uel ut Marcus, benedicens (nam gratiarum actio, benedi
ctio est) fregit & dixit, Aedite, hoc est corpus meum.
Gratiarum actio antea præsens faciebat, sed & in pane
præsens sit, tanquam signo certificante, Aedens autem
& bibens, signaculum eius rei sumit, quam ante fidem
possidebat, nempe bona Christi sua esse, ita & sua bona
aliorū esse. 1. Corin. 10. Panis quē frangimus &c.
Sed hæc pulcherrime in primitiua ecclesia obseruata
sunt. Nam primū conuenientes. 1. Corin. 14. aliquid
ē diuinis scripturis recitabant ad fidem pascendam &
spem erigendam (hac enim causa diuina scriptura tradi
ta est) Interim mors Christi est predicata, id est, bene
ficia per Christum obtenta, Dein in commune gratias
agebant, orantes pro omnibus. Tertio, unus aut plures ē
communitate Seniores eligebantur, qui præsiderent, ho
norem istum nō prætio, sed testimonio adepti. Quales
autē fuerint, lege. 1. Thimo. 3. & ad Titum. 1. Hii nos
mine totius Ecclesiæ mensē dominicæ benedicebant, et
ministrabant populo communicanti, Vnde & græcis
Cœna, latinis Cōmunio uocatur. Iā Seniores, non unctos
non rasos, non propriis uestibus usos, nisi quantum ad
honestatem pertinebat. Legimus Casulā quidē saccū,
poenitentium uestem fuisse, quæ nunc commutata est
in uestem plerumq; deauratam, scilicet Glauci & Dio
medis permutatione, Et hæc erat Ecclesiæ primitiua fa

facit.

cius sed quid ex instituto Christi ^{et} proba Ecclesie
usu Hypocritarum inuentis factum est.

¶ Eiusmodi est, quaeuis creatura à deo condita
ita est, ut bona sit, & bonum habeat usum. Iam si ab usu
suo trahitur in locum dei, atq; ex ipsa cultus diuinus ci
tra uerbū instituat, Idolum fit, & abominatio, ut uo
latilia quadrupedia, & reptilia in usum bonū hominis
cōdita sunt. Sed gentium hypocrisis, immo impietas ex
ipsis cultus diuinos statuentes, idola fecerunt, Roma. 1.

¶ Erant enim primum sanctorum Nohe, Sem, Iaphet
ueluti similes ex primentes patrum suorum sacrificia fide
non item donec temporis processu res in idololatriam
uenit, quanquam initio bonum principium habuerat.
Sic uittulus aureus Israelitarum, Exodi: 32. Et duo auri
rei Microboam, 1. Regum. 12. Et cetera Iudeorum sac
rificia facta sunt corā deo abominatio & Idola, Esaiæ
primo. Ita & de Missah contingit, seu Cœna dominica
Nam ex ea uerū Idolum factum est, Posteriores enim san
ctorum opera cœperunt patrum imitari, relicta eorum
fide, uidentes nāq; electos fuisse probatos quosq; in mi
nisterium uerbitelegerunt, et ipsi proprios, non quidem
moribus probatos, sed rasura, unctio, & uestibus, &
ficta continentia, hæc una Idoli pars est. Dein, quia uis
derant Sacerdotes in lege ufos propriis uestibus in sacri
ficando, cœperunt & ipsi excogitare suas in sacrificiō
uestes, sed qua probata fide, tu ipse conice, propterea
quod uestes in lege sacerdotales figura fuerūt quæ prae
rit

rit. Figuram
ceremonias. V
mactandis, el
fuerunt in
& hec est Te
re primitiua
sua, hoc est in
litatem Ecci
plerunt Ide
Kyrie eloy
transiit.
Isporus p
dualia in i
gelion com
ut ad Miss
gelion Con
omnis scri
ad consola
alium usum
luis tracta
us sancti C
ad Missan
mos, anton
Post Sym
uero Epj
Et hoc ip
hinc conu

sunt. Figuram ergo erigere, est restaurare legē & eius
ceremonias. Viderunt suos mores legalium sacerdotū,
mactandis, eleuandis, diuidendisq; hostiis, Vnde &
finxerunt in suo sacrificio tā mirabiles ritus & gestus,
& hec est Tertia pars Idoli. Quarto, Introitus ex mo
re primitiue Ecclesie sumptus, sed in canticū oris uer
sus, hoc est in partem Idoli Missa, quod initio in uti
litate Ecclesie fiebat. Post alius alia adiecit, ut com
pleretur Idolum. Damasus papa adiecit, Gloria patri
Kyrie eleyson, Communes patres Siluester in Missam
transtulit. Gregorius ut nomies cantetur instituit. The
lesporus papa adiecit Gloria in excelsis. Collecta, Gra
dualia in Ecclesiis quibusdam ante Epistolā & Euan
gelion compositum à Gregorio, Ambrosio, Gelasio, qui
ut ad Missam cantetur instituerūt. Epistola & Euan
gelion Contio fuerunt, sed nunc uerum Idolum, Quia
omnis scriptura diuinitus inspirata. 2. Timoth. 3. est
ad consolationem & ad spem utilis. Iam si erigatur in
alium usum, quā ad cultum diuinum, Idolum fit. A lle
luid tractum est de Ecclesia Hierosolimitana. Notheri
us sancti Galli plerasq; condidit Sequentias, Nicolaus
ad Missam transtulit. Statuit ad Euāgelion uetustus
mos, autore Tertulliano, Symbolum fides in uerbum est
Post Symbolum prædicatur in quibusdam locis, quasi
uero Epistola & Euāgelion non esset uerbū domini,
Et hoc ipso clarum fit Missam Idolum esse. Præterea
hinc coniecere licet que præcesserūt in ueteri Ecclesia,

A 5 prius

priusq̄ Idolum facta sunt, fuisse ritus qui a dem orandi.
Offertorium, Das ist d. s. haubtstück an dem Abgott.
Gratie acta, Sursum corda, quod est pila ludere, sanz
ctus Sixtus papa instituit. Canon à diuersis est cōstitutus
Cosmas & Damianus à quodam papa calculo laboran
te adiecti sunt, Præcipue composuerunt Canonem GREG
gorius, Leo, Sergius. Cœna domini fit operculū Idoli
Missæ, ibi nomina sacrificiorum hostiarum, Da geet
daber. Ibi tū offertur pro uiuis, offertur pro defunctis,
pro seipso, quasi uero adhuc tempus sacrificandi, & nō
potius tempus gratiæ & remissionis peccatorum. Hos
tia in tres partes diuiditur, una pro peccatis, alia pro
uiuis, tertia pro defunctis, Sed si fabule finem inspicia
mus, Sacrifex omnes partes uorat, negligētis peccatis, ui
uis ac defunctis. In fine cantatur Communio uocatum,
quondam uero Ecclesiæ, nunc canticum oris.

¶ Vide nunc quam pulchre conueniant institutio
Christi, & usus Ecclesiæ, & hæc nostra Idololatria,
Nam quod Christus instituit ad nostrum usum, hoc nos
ipsi offerre uolumus. Quod in Ecclesiæ cōmunionem
factum est, impiorū hypocrisi in priuatam usum tractū
est. Breviter, ex Cœna domini facta est Idololatria.
Quid igitur nobis faciendum erit? Fugite intento cur
su ubicūq; uideritis Missæ abominationem. Nam præ
sentes Missæ idem faciūt quod Iudæi spectatores passi
onis Christi, aut gentes idolis seruientes, Vel supplicis
um dei horredum metuite. Iudæos abiecit ob sacrificia
impia

impia, idem & nobis
cum communibus, nec in
Missæ impletate. Id
in locum creatoris et
& bos, sic in cultu
dominus, Idolum su
nem in spiritum &
operare & cinere,
mebis. Atq; ille o
uorib; delinatus
runt. Lem si quis
suarum, creatura
netur, ex creatu
abominatio est,
tor. Esaiæ. 2. Q
naribus etus est,
Missæ creatu
efficit, Nam à l
terdotum nostr
bus, nestes Miss
in ueteri lege,
in nouati sunt, t
ri Ecclesiæ, Da
son S. Iu. Ier. d
noues cantari
excessus, Gradi
transierunt,

impia, idem & nobis
cum hominibus, nec nos
Missæ impietate. Idolum
in locum creatoris erigit
& bos, sed si in cultum
dominus, Idolum si in
trem in spiritu & a
sperare & timere, Deo
mebis. Atq; ille cultus
umbris deliniatus est, qui
runt. Nam si quis creaturam
suarum, creaturæ fidat, eamq;
netur, ex creatura creatorē facit, ita
abominatio est, Ephe. 5. Avarus est simulachrorū cul
tor. Eccl. 2. Quiescite ab homine, cuius spiritus in
naribus eius est, quia excelsus reputatus est ipse. Sed
Missæ ab creatura est à creaturis dei per Hypocritas
effecta, Nam à legalium sacerdotum unctione, unctio sa
cerdotum nostrorum tracta est. à uestibus umbratili
bus, uestes Missales desumptæ, à moribus sacrificantiū
in ueteri lege, mores illi mirabiles Missarum, partim
innouati sunt, partim nouiter inuenti. Introitus à uete
ri Ecclesia, Damasus adiecit Gloria patri, Kyrieley
son Syluester à grecis trāstulit in Missam, Gregorius
nonies cantari instituit, Theleporus adiecit Gloria in
excelsis, Gradualia Gregorius & Gelasius in Missam
trāstulerunt, Epistolam & Euangelion e more concii
onand

inquis fuit, fuit homo
sed ex spiritu, confirmatus
Putas ne temulentos
hæc loquerentur? Iam
oribus quibusdam pat
tus patrum prorsus ca
candus, num ex deo
loquendi dictum est. So
surrectionem uocare,
non quod hoc die Chri
id quod multis retro seculis
memoria fiat resurrectionis,
crisfitium uocatur Cœna domini
ficatur Christus, nam hoc priori sacrificio
& iam tempus est remissionis peccatorum. Vbi autem
peccatorum remissio, non est amplius oblatio pro pecca
tis, Hebræ. 10. Sed unde hoc quod pro defunctis sacri
ficatum est? (Nam & suam originem habere oportet)
e moribus gentium, qui pro defunctis offerunt tractum
est, oblatio munerum, panum, uini, ouorū, ut quibusdā
in locis consuetudo est. Quod autem Missa pro defun
ctis celebrata sit, hinc reor ortum sumpsisse, Nam cum
Apostolus. 1. Thessa. 4. dicit, Nolo uos ignorare fra
tres, ne doleatis, & in fine, consolamini uos mutuo ser
monibus istis, ex illo consuetudo inualuit, ut amici de
functorū in Ecclesia consolati sint. Interim Cœnae do
minicæ communicantes in memoriam passionis Christi
redempti

...unicatio in solum sa
 ...itate temporis ignoz
 ...stitutum esse sacri
 ...n peste, bellis, aliisq;
 ...ndi, sed intelligentia
 ...Tertullianus scribit
 ...ntu Christianorum
 ...ministris eorum, ac po
 ...am quiete, pro mora
 ...arum commemoratio
 ...porum qualitas aut proz
 ...gere, ecce mos fuit, ut conues
 ...hoc est, ne pestis, gladius, fames
 ...aliisq; calamitates sauirent, interim Cene dominica
 ...communicantes, atq; hec consuetudo tantisper pro pe
 ...ste, fame, gladioq; Missam celebrandam. Certe hec ad
 ...huc fieri deberent, nisi uouerimus usq; deum iratu ha
 ...bere. Ceterumq; quam ridiculum sit, pro altero comu
 ...nicare, manifestum est, Vicinus non comunicat sicut nec
 ...edit nec baptizatur pro uicino, seu uiuente, seu mortuo
 ...Nec alius pro alio credit. Quomodo igitur Sacerdos
 ...pro alio communicare potest? Orare pro alio oportet
 ...At comunicare pro alio, insanire est, Nam hec Cena
 ...non est à Christo instituta, ut alius pro alio faciat, sed
 ...ut sit comuius, inquit etiam, fide comunico, etiamsi non
 ...comunicauero Sacramento. Nonne fide communican
 ...dum est semper? sed non apud Missam Papisticam,
 ...idolum

...dum dicit. Si
 ...des, quod cum pro
 ...comunicatum est
 ...spiritum sanctu
 ...Christi & mo
 ...uno agendum e
 ...quod non longe
 ...nam sacrificia
 ...perum Christi
 ...em & p
 ...con. 6. 8.
 ...huius fide
 ...is bonis sa
 ...do uero Chr
 ...quidam signo, ad
 ...enam confirmant
 ...est corpus, hic e
 ...creantia symbo
 ...ficatur per serm
 ...et gratiarum a
 ...tur, nunc in sym
 ...tur. Quid legit
 ...pantes? Prete
 ...esse, Christum
 ...pertinet ad mor
 ...fratre commu
 ...nobis commu

in eadē Casa
subest coram pe
o. Plinius regis
Cerna uod
Kaxisia
na iplm
26. sed
na

Ein ungar. guffe guffe
in offen gadruffen
guffe guffe
dieser Brieft aus der
Pinnas am dach der hof

Idolum scilicet. Se
dare, quod cum pro
communicandum est
spiritum consili
Christi & mor
nino agendum est
quod non longe a
rum sacrificia uo
sentem Christum
tem & pas
Ioan. 6. &
huius fide
is bonis, sc
do uero Chr

uisibili signo, ad fidem confirmandam
enim confirmant. Igitur uerbum domini, quod est, Hoc
est corpus, Hic est sanguis, facit ex pane & uino sac
ramenta symbola & fidei notas. i. Thimo. 4. sancti
ficatur per sermonem & orationem, & qua ante in fide
& gratiarum actione adhuc inuisibiliter possidebant
tur, nunc in symbolo & sacramento uisibiliter habent
tur. Quid igitur agimus dominicam Cœnam participi
pantes? Protestamur coram, Christi beneficia nostra
esse, Christum comune donum esse, & nos esse ad quos
pertineat mors & passio eius, dein obligamus nos cum
fratre communicare hoc symbolo, ut sicut Christus se
nobis commune fecit, ita & nos faciamus communes &
aduersos

BLB

Badische Landesbibliothek
Karlsruhe